

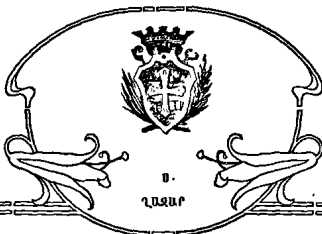
ԲԱԶՄԱՎԷՊ ՀԱՆԴԻՍԱՐԱՆ

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ-ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

ՌԵԿԼԱՄ

ՀԱՏՈՐ

ԸԸ

1920

ԱՊՐԻԼ

ԹԻԻ 4

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԻԼԻԿԻԱՆ ԶՊԻՏԻ ՄԵՌՆԻ

Ռ՛՛՛, քանի՜ խուճ և խաղաղ.
Որքան մղեն անդ զիրար
Արին, արտասր և ծիծաղ.
Հագնե՛ր քանի անդադար:

Հոգեծերփանք անդադար, նաեւ Դաշնա-
կիցներու յաղթութենէն վերջն ալ. հոգեծը-
փանք այս տաան եւ վեց ամիսներու
զինադադարի ժամանակ. ո՛հ, քանի՜ խուճ,
արին արտասր միեցին զիրար, եւ Դաշնա-
կիցներու հաւատարիմ՝ փոքրիկ ազգի բու-
րոջներն մնացին ապարդիւն: Կը համարե-
ինք թէ պատերազմի կրակի բովէն անցած
Դաշնակիցներն՝ գոռած եւ մարբուած լի-
նէին ետամուտեան, յափշտակութեան
եւ անհաւատարմութեան աղտորէն եւ ծոյլ
ոսկի հանդիսանալին իրաւունքի, արդարու-
թեան եւ ազատութեան պատուանդանին
վրայ: Բայց ի զ՛՛՛ր յուսացինք միայն մենք
Հայերս, որ արտաքին փայլէն խաբուելով
տուլիք անհաշիւ ինչ որ ունէինք, մանա-
ւանդ Գաղղիոյ համար, մեր կեանքը, մեր

արինը, մեր հայրենիքը: Հայ ազգի սիրտն
գրաւուած էր Գաղղիական ազգի անցեալ
փառքերով, անոր եռագունեան դրօշին
առջեւ կը խոնարհէին բոլոր անոնք, որ կը
սիրէին ազատութիւն, հայրենիք եւ արդա-
րութիւն:

Ազատարար ազգի մը գաղափարն՝ գոգ-
ցես մօր կամի լեւտ կը ծծէր Հայ զաւակն
նախակրթական դասարանէն մինչեւ Հա-
մալսարանի շէմէն պսակաւոր ելլելն: Այդ
գաղափարներով յափշտակուած, պատե-
րազմի առաջին օրէն, նախընծայ եղան Հայ
կամաւորներն օտար Լէգէոնին մէջ, եւ կռուի
հակառակ վրայ իրենց պատուաւոր տեղն
բռնեցին Վէրդէօնի պարիսպներու տակ,
Արարայի բարձանց վրայ: Գաղղիացի քա-
ջարի զինուորի կողքին պատերազմեցան.
Բարբարոսներու դէմ իբրեւ զէնքի եղբայր-
ներ, իբրեւ դաշնակիցներ, Գաղղիոյ հողի
եւ փառաց դաշտին վրայ ինկան մեր Հայ
կտրիճներն՝ պլլեւած Գաղղիոյ դրօշին, որուն

կը յուսալին եւ որով յուսացին գնել արիւն նով իրենց Հայրենիքի ազատութիւնը: Աւանդ սյսոր այդ դրօշը դասալիք եղած Թուրք աւագակներու առջեւէն, նոր ջարդերու սպառնալով կը հանդիսանայ 20 հազար հայ նահատակներու արինով ծխացող հողմաւորներէն վրայ: *Ոսկին մարտը զինքն ի թոյն կապար շրջաւ:*

Ուրախացէք ՔՅԾԵՐ, մկիթարուէ կարմիր Սուլթան, իմաց կրնաք ուղղակի նայել Գաղղիոյ աչքերուն մէջ. այն սեւ տակտակը զոր Գաղղիա դրաւ յաղթական Աստուղ կամարի վրայ, կը թեթեւցնէ ձեր ոսկրներն՝ ընդհանուր աշխարհի առջեւ. վասն զի ձեր դաշնագիրներ պատուիրեն եւ սարսափելի անգլուխներն են, հետեւանք էին ձեր «Պատերազմի հարկին» - իսկ Փոքր Հայոց ջարդերուն պատասխանատուութիւնը Գաղղիոյ վարչութիւնն ո՞ր եւ ինչո՞վ պիտի փնտռէ արդարացին: Անով արդեօք որ Հայ ազգը գաղարկա սիրեց եւ գթութիւն աստեց: Ուրեմն պէտք էր խրատել զՀայն. անոր համար որ իւր արինը նուիրեց իւր դաշնակից մեծ ազգին. եւ սիրաշանել գթութեան, որպէս զի ուրիշ անգամ ալ դաւաճանէ Մալաքոյի քաղերուն եւ արեւմտայն գնահանգներով ծակեկէ Դարդանէլի քարափներու վրայ ծառացող մարտիկներն:

Փոքր Հայոց ջարդի եղելի տեսարանը տեղի կունենայ Ռէնսի պաշտպանող դէմ ցազնի աչքերուն տակ Զօր. Գուրգի, որ նոյն պէս մագապուր պոծեր էր Թուրքի ռումբէն, մարդասիրական պարտքը կատարած պահուն: Մենք սրտանց կը ցաւինք եւ աւելի կը ցաւինք քան մեր ունեցած նախընթաց կորուստներուն վրայ, վասն զի Թուրքն մեր դարաւոր թշնամին եղած է եւ անհաւատ, իսկ Գաղղիոյ վարչութիւնն, ղոթաղդաբար փաստ մը չպիտի գտնէ, տեղի ունեցած բռնատնի արարքը արդարացնելու աշխարհի եւ խաղաղութեան ժողովի առջեւ, զի իւր Դրօշին եւ պաշտպանութեան տակ սպառտանա՞ծ քաղաքացարար ազգի բեկորներն, դաւաճանորէն կը թողուին դարձեալ գայլերու վոհմակէն յօշոտուելու: Ո՞վ ապշուած ինչ. սա ի՞նչ ֆեզնութիւն է Զօր. Բրեմո-

նի հաւատարմացումներուն թէ այսուհետեւ ԱՐԻԻՆ, ԱՐՏՈՍՐ դադարած է կլիկկոյ համար եւ կը սկսի աշխարհաշինութեան եւ երջանիկ կենսիքի երկար սպարազայն: Այդ հաւատարմացումն ըրած պահուն՝ անգիր Գաղղիացին, կը յուսայ թէ իւր եռագունեան դրօշն կարենար պահել ընդ միշտ Գաղղիոյ ճակատներու վրայ շահած գերապանծ փայն ու հրմայքն, եւ իւր փրկարար հովանին տարածէր անգէն եւ անպաշտպան ժողովրդեան վրայ: Մինչ Թուրքի հրոսակներն երեւալով կը բարդուէին փոքր Հայոց սահմաններու վրայ, մինչ վտանգն սպառնական կը դառնար, բողբոջներն եւ աղերսներն պաշտպանութեան եւ օգնութեան՝ կը բարձրանային, կը հասնէին տեղական իշխանութեան ակամքներն, եւ անոնք անորոշ, տարտամ եւ կասկածելի դիրք մը կը բռնէին եղկելի ժողովրդեան հանդէպ: Ի՞նչ եղեր էր, մի՞թէ Հայերն իրենց երկրի մէջ կասկածելի եւ անբարեյոյս տարբեր կը հանդիսանային Գաղղիոյ տիրապետութեան հակառակ, որոց հաշիւը պէտք ունենային Թուրքերու համախոհութեամբ եւ գործակցութեամբ վերջացնել: Կը հանդուրժէ՞ արդեօք ասպետական Գաղղիան, որ իւր մասին այս աննպաստ գաղափարն հաստատուն տոգորուի արեւելեան քրիստոնէսայ ազգերու մտքին մէջ եւ հրաժարի իւր յաւիտենական փառքէն, զոր շահեր էր մարդկային ազատութեան, իրաւունքի եւ արդարութեան համար մարտնչող անմահ ուղիներու քրտինքովը եւ արեւնովը:

Մենք չուզեցինք հաւատալ երբ ըսուեցաւ երբեմն թէ Ալեքսանդրեոսի եւ Ատանայի սահմաններու մէջ, Հայ կամաւորներու եւ Հայկական Լէգէոնի Արարայի ճակատի վրայ ինկնող դիւցազուններու ընկերներն՝ գնտականար կ'ըլլային գաղղիացի զէնքի եղբայրներէն, թէ բանտը կը ձգուէին եւ կ'աքսորուէին Ալեքի եւ Մարքո՝ քաւելու թերեւս Թուրքի դէմ՝ կուռելու ոսիրը: Սակայն Մարաշի ջարդն՝ պատուեց գաղղիի ծրագիրներու քօլն թէ՛ *Խրատելիք և արդարեան* համար կուռողներուն մէջն ալ կը գտնուին եղեր կանխատեսուած որոշումներ զՀայերը ճնշելու նաեւ այն տեղերէն,

որոց վրայ ո՛չ մի «դարձաւոր պահանջ եւ իրաւունք» ունեցած են անոնք, ինչպէս փոքր Հայքն կամ Հայկական Կիլիկիան:

Կը ցաւինք անգամ մ'եւս եղածին վրայ եւ կ'ուզենք որ այդ կեղտն ջնջուի Գաղղիոյ հակառակ: Եւ ինքն միայն կրնայ սրբել իւր պատուին վայել կերպով այդ արասն՝ չհաւասարելու Բարբարոսներու տիրապետական փառքին: Որովհետեւ դարէ ի դար այսպիսի հարցումն պիտի կրկնուի անաչառ պատմութեան էջերում, այսինքն. Նոր Պոսակարէ կը յայտարարէր թէ Գաղղիա իւր պաշտպանութեան տակ կ'առնուէ Հայկական Կիլիկիան, երաշխաւորելով Հայոց պաշտպանութիւնը, վատահ էր Գաղղիոյ դրօշին վրայ թէ կ'արհնայ պատուով եւ քաջութեամբ կատարել իւր խոստումը: Եթէ կարող էր, ինչպէս այդ դրօշի պատուը ոտնակոխ եղաւ թուրք հրոսակներէն. իսկ եթէ կարող չէր, ինչո՞ւ լուեռեցաւ Հայ Լէգէոնն եւ զինամաքի եղաւ Հայ Ժողովուրդը. հակառակ իսկ զինադադարի պայմաններուն, որ թուրքը ընդհակառակն զինամաքի պիտի ըլլար եւ պիտի գրաւուէին զնուորական ուժերով Հայկական գաւառներն, քանի որ Մ'իսիկ կողմէն նախընտացապէս տեղի ունեցած էին փոքրիկ ջարդեր: Ա՛հ, սառի վրայ գրուած խոստումներ: Եւ Հասարակապետութեան նախնին Նախագահն անգամ նոյն ինքն Ռ. Պոսակարէ, վերջերս իւր զայրոյթն յայտնեց ներկայ կառավարութեան դէմ:

*
*

Հայ ազգն շնորհակալու եւ երախտագէտ լինելու ինքնագիտակցութիւնն ունի դէպ ի վեհապանծ Անգլիական Միացեալ Թագաւորութիւնը, որ ամեն ժամանակ, ցոյց տուած է դէպ ի Հայերս իւր համակրութեան եւ մարդասիրական զգացմունքները. եւ ի ներկայիս ալ արդարասիրապէս ճանաչեց թէ Դաշնակիցներու անարատ փառքն արատաւորեցաւ Հայկական Կիլիկիոյ մէջ տեղի ունեցած անմեղ զոհերու արեւնով: Հոգեկան միխմարութեամբ կարդացինք Լորդե. րու թորթիկ արանի մէջ եղած հարցախոյզում.

Ները ի նպաստ հայկական դատին. բաց ի Լորտ Կլորդին մէկ խօսքէն, որ անհիշող կը թուի իրական եւ հոգեբանական տեսակետով:

Ազնիւ Լորդը կը հաստատէ նախ թէ թուրքերն գազաններ են, եւ կը յաւելու թէ «Հայերն թուրքերու հանդէպ անպարտաճանաչ գտնուեցան»: Այս խօսքը անհիշող է ըստ իրականութեան. վասն զի Հայերն ազատ չէին, այլ կ'ապրէին Գաղղիոյ դրօշի տակ. եթէ յիշուի Հայերն գրգռութիւններ կ'ընէին, Դաշնակից հզօր իշխանութիւնը պարտական էր զսպելու ներքին շարժումներն, որով անախորժ դուռներն չէր ստեղծուէր այդ միջավայրի մէջ ուր բռնաշինութիւն կար: Իսկ եթէ թուրքերն էին գրգռողներն, որոց ախորժակն սկսեր էր նեղել զիրենք նոր մարմիններ յօշոտելու եւ նոր արիւն խմելու, Գաղղիական իշխանութիւնը բաւական ոյժ ունէր այդ արտաքին գազանները զսպելու. եթէ չ'ըլլա՞ ուրեմն ոչ թէ Հայը այլ տիրող իշխանութիւնն էր անպարտաճանաչ, որ զինադադարի պայմաններն, Հայոց եղած խոստումներն, իրաւունքի եւ արդարական սկզբունքներն՝ ոտնակոխ ըրաւ թղթի կտորուանքներու պէս:

Անհիշտ է իրապէս նաեւ այն մտքով, որ ազնիւ Լորդը, իբր պաշտպան կը հանդիսանայ թուրք-Գերման ջարդարարներուն եւ կը հաստատէ այդ բարբարոսներու զրպարտութիւնները որոնք 1915ին կը համբաւէին թէ Հայերն անպարտաճանաչ գտնուեցան դէպ ի Օսմանեան կայսրութիւնն, որով կ'ուզէին արդարացնել Հայ ցեղի քնացնելուն: Այդ ստուերեան դէմ առաջին բողոքողներէն եղաւ, եթէ չեմ սխալիր, նաեւ ազնիւ Լորդը: Ուստի հիմայ այդ մէկ խօսքն ակամայ կը յիշեցնէ անժխտելի կերպով երկու առակներն, զօրաւորի եւ տկարի իրաւունքներու մասին: Իբր թէ ըսէր. Հայն տկար է, ինչո՞ւ կը պոտորէ, իմա կը գրգռէ հզօր թուրքը. թող ուրեմն տկարութեան մեղքը քաւէ ջարդուելով:

Եւ կամ չջարդուելու համար, Հայն իւր սահմանէն դուրս պէտք չէ ելլէ Դաշնակից-

ներն, գառնուկի պէս, զՀայն փարսիսի մէջ կ'ուզեն պահել։ Հայը դուրս կ'ուզէ ելլալ։ Գայնն հեռուն կը սպասէ։ Ի՞նչէ՛ Հայն ան խոհեմաբար պարտաւանջ չի գտնուիր, ո՞վ է մոռաւոր, թէ՛ Գայնուն բերանը կ'իյնայ։ Բայց ըսեալոյն չէ՛ր ազնիւ լորդ, որ զինադարի պարմանադրութեան ժամանակ այդ կուղ-էլ-Սմարայի եւ Դարդանէլի սոված Գայնրու ցուկն՝ ցուկակալ դնէիք եւ զնա իւր նախկին սահմաններու մէջ փափէիք եւ վիզն ալ օղակ եւ շղթայ անցնէիք որպէս զի նոր հրոսակախմբեր չկազմուէին եւ Դաշնակիցները գազանասանրը պահապաններ դնէիք, որպէս զի Բոլշեւիկներունը մինչեւ Եգիպտոս եւ Հնդկաստան չտարածուէր։ Իսկ ընդհակառակն՝ բանայիք փառախի դուռը, ջնջէիք դարաւոր բռնութեան, տգիտութեան, բարբարոսութեան բարձրացուցած պարիսպներն, եւ թողուիք որ Գառնուկն իւր սեփական ծննդավայրի եւ բնիկ ծաղկածին դաշտերու մէջ, ապահով կեանքով՝ դալար խոտ մարսելի եւ ծարաւն երկար անցնելի իւր հերմակ հերմակ եւ անկախ սարերէն բղխած ականակիտ եւ սառնորակ աղբիւրներու ջրերէն, առանց երկիւղի խաղմարար եւ արիւնկզակ Գայնրէն։ Ազնիւ լորդ, հիմայ որ իշխանութիւն ունիք, գործադրեցէք անաչառ կերպով Իրաւունք եւ Ադարութիւն, այն ատեն ճշմարտութիւն եւ Խաղաղութիւն կը համբուրեն զիսր։ Գայլերն իրենց որջը կը քաջուին, գառնուկներն իրենց փարսիսը։

Իսկ եի՞նչ հոգեբանական տեսակետով միտ դրուի դատելու «Հայերու անպարտաճանաչութիւնը», մենք համոզուած ենք թէ Շէկսպիի հոգեբանական դպրոցի մէջ մարզուած ազնիւ լորդը, նոր վերք մը չախտի կամենար աւելցնել թուրքէն ընդունածներուն վրայ, որոցմէ դեռ արիւն կը հոսի եւ դեռ սպիացած չին։

Մենք, թող չհնչե տար մեզ՝ կասկածելու թէ՛ այդ խօսքին ետեւ յետին մտքեր ծածկուած ըլլան, այլ կ'ըսենք թէ անհիշող տեղեկութեան մը հետեւանք են։ Նոյն իսկ դիցուք թէ Հայերն պատճառ տուած ըլլան, ինչպէս անշուշտ պատճառներ տուած կրնային ըլլալ

քանի որ Անգլիական պաշտպանութեան տակ կը գտնուէին։ Եւ սակայն Գայլերն չհամարձակեցան կոտորելու զգառնուկներն։ Որով կը հասկացուի՝ եի՞նչ Գաղղիական պահապան գունդն՝ պարտաճանաչ գտնուած լինէր, ինչպէս Անգլիականն էր, ցարդեր տեղի չէին ունենար։ Այս մասին մենք չենք ուզեր դատաւոր լինել, ում պարտքն է՝ նա արժանք կը տնօրինէ, խաղաղութեան ժողովն։ Մեր խնդրոյն վերադառնալով, կը համարձակինք պնդելու որ եի՞նչ ազնիւ լորդը, թափսնցէր այն հոգեբանական զգացմունքներուն մէջ, որով խորամուկ ազդուած եւ ներկուած է Հայ Հոգին եւ կարդար անոր մէջ այս չորս հինգ տարուան կրած խռովութիւնները, կոտորածները, բիւրատեսակ տանջանքները, անբեր անջրդի անապատներու հրակէզ աւազուտներու չարատանջ կեանքը, այն մղձաւանջը որ զօր ու գիշեր կը ցցուի այդ շնչասպառ, ոգեսպառ էակներու աչքին առաջ։ ամեն մէկ վայրկեանի որ կը պատկերի անոնց մտքին մէջ հոր, մոր, կնոջ, զաւակներու ցարդը, մարմիններու յոշոտումն, ողբերու տանջանքները, պղծութիւնները, գազանական լքբու թիւնները, այդպիսի մի դրութեան մէջ, միայն եւ միայն եղած ժամանակն իսկ նա ինքնիրեն կը յուզուի, կ'այէկոծուի, արիւնն յորդութեամբ կը մղուի դէպ ի ուղղով, ոխի բոցն կը վառի սրտին մէջ, ջրագրիւ մարպոտ աչքերը չորս բոլորը կը դարձնեն՝ ընաղագար փնտրելու իւր որդը, գտնելու իւր թշնամին, մարդասպանը, ոճրագործը, խեղդելու զայն, արեան վրէժը լուծելու։ Եի՞նչ այսպէս հոգեւոր յուզուած, կրքով խեցմորուած Հայը յանկարծ իրականապէս տեսնայ, ճանաչայ այն թուրքը այն արիւնարբու դաւիճը իւր սիրելեաց, կարելի՞ է որ նա զսպէ իւր բարկութիւնը եւ Ստոյիկեան փիլիսոփայի նման անզգայ եւ պարտաճանաչ գտնուի այդ գազանի հանդէպ։ Կը թողուց իմաստասիրել ազնիւ լորդին։ Հազար հազար կոտորուած Հայ ընտանիքներու անվայն կորիւններն կը գլուխուկն այդ հոգեկան դրութեան մէջ։ Գիտակից իրենց ընտանեաց եւ հայրենիքի

հասած աղէտներուն. գիտակից այն կեղծ քաղաքակրթութեան, որ երկրպագուն է ոսկէ հորձին, որ զինեց զօրացուց թուրքի թուրքացած թեւերն՝ վերստին կոտորելու եւ ջնջելու Հայ ցեղը. գիտակից որ իւր սեփական ուժերով եւ քաջութեամբ ձեռք բերած է ազատ Հայրենիք եւ ազգային դրօշն, ու յանկարծ վերահասու ըլլան, որ հին մարդ գազաններն, նենգամիտ կերպով քաջախելութեամբ եւ զինուած Պիլի Լօտիի համարգնէրէն, փորձեն իրք համարձակութեամբ, պիղծ ձեռքերն իրկնցնել դարձեալ Հայի կեանքի, Հայի պատուոյ վրայ, կարող է համազօրի ազնիւ Լորդն, թէ Հայն այդ հոգեկան քրազը գիւր կացութեան մէջ, կարենայ իւր պահանջի համեմատ պարտաճանաչ դիւրք բերուել գող եւ աւազակ թուրքի հանդէպ: Միակարելիին ոչ ոք է պատասխանատու. Հայն վերջին անկարելիութեան մէջ կը գտնուի. թուրքի հետ համերաշխ ապրիլ անկարելի է: Հայը կը նսլանարէ մահը, քան անպատիւ կեանքը: Ահա անոր Հոգեբանութիւնը:

*
**

Մենք իրաւունքի եւ Արդարութեան դատ անկաշառ կերպով պաշտպանեցինք, իբրեւ դաշնակից՝ հաւատարմութիւննիս գործով ապացուցինք. փառաց դաշտի վրայ, իբր նիզակակից մեր գէնքի պատիւն փրկեցինք, եւ մեր դարաւոր թշնամոյն յաղթեցինք: Ուստի այսուհետեւ թուրքը չէ զմեզ կոտորողն, այլ Դաշնակիցներն որոնք գէնք, ռազմամեծերք հայեկայնեցին մասնկացած թշնամոյն վերասկսելու 1915ի քարոզեր. որովհետեւ Պարոն Պիլոն կ'ուզէր այն՝ ինչ որ ուզէր էին էնվէր եւ թալէամ, զՀայաստան առանց Հայուն. որովհետեւ Պր. Բարտուկ'ուզէր պահել Օսմանեան կայսրութեան ամբողջութիւնը, ի բաց հանելով կիլիկիան, Սիրիան, Պաղեստինը եւ Միջագետքը որոնք Օսմանեան Պետութեան հողամասեր չէին. *Risum teneatis!* Թուրքն աշատ անմիտ էր, իմացաւ թէ ԻՐԱՌԱՆՔԻ, ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ համար կուղղներու հանդիսաւոր խոս.

տուժներն ալ, ոչնչով պակաս չեն *քոչի կոտորտոսանքներէն*: Թէեւ ազնիւ Դաղդիացի մը յանձնառու չլինէ Ֆշմարտութեանս, վասն զի կ'ամեն թէ՛ այլ է *Կառավարութիւնը*, այլ է Աղբը:

Մենք Հայերս լաւ գիտենք թէ ցուրտ քամին ո՞ր կողմէն կը փչէ: Օրհասական արքը հզօրագոյն կը կուռի, զօրացնենք մեր բանակը, որուն գիտակից է ամեն Հայ. անով միայն կը զսպուի բարբարոսն եւ թուրքն: Յուսանք մեր հզօր Դաշնակիցներուն օգնութեանն ալ եւ աղօթենք որ Աջնի ծոցը կարաւոր տոկունութեան, մտաւոր եւ բարոյական ուժերու վրայ, որով քառասուն դար պահեցինք մեր գոյութիւնն, եւ պարգեցինք մեր Հայրենի հողին վրայ Ազատութեան դրօշն: Քանի Հայկի հոգին մեր մէջ կ'ապրի, Հայկական Կիլիկիան չափտի մեռնի:

Ե՛ւ, կանգնէ՛ գու գեց, զուակ եւ երկն:

Կեցցէ՛ Հայաստանի ազատ Հանրապետութիւնն. եւ

Տօր աւետիս կելիկիայ.

Տօն Ռաբինաց լռեցող զկոծ,

Աւն եւան Ազգիս Հայոց:

Մեղրի Շիրազ

Ք Ե Ձ Ի Հ Ա Մ Ա Ր

Տերուն ըստ գեղձանիկին.

— Քեզի նամար կը գտնամ ոսկի փոշի,
Ի՞նչ է՛նչ կ'ըլլամ:

Դեղձանիկն ըստ տերունի.

— Քեզի նամար, ոսկի հողաբեր մէջ
Կու՛ր մը կ'ըլլամ:

Մարդիկ ըստ գեղձանիկին.

— Քեզի նամար չիմիդ վրայ կ'ըլլամ
Ի՞նչ է՛նչ կ'ըլլամ:

Թողունն ըստ ժողովիկին.

— Մերտա քեզ կը գտնամ
Ի՞նչ կ'ըլլա կը գտնամ:

Հ. Ս. ԵՐԵՄԵԱՆ